

Bundesinstitut
für Kultur und Geschichte
der Deutschen im östlichen Europa

Univerzita Hradec Králové

Generalkonsulat
der Bundesrepublik Deutschland
Breslau

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Internationale Tagung

KULTURELLES LEBEN DER GRAFSCHAFT GLATZ – GESCHICHTE, BEVÖLKERUNG, LITERATUR, MUSIK, BILDENDE KÜNSTE, FREMDENVERKEHR

Veranstalter

Abteilung für Literaturdidaktik im Institut für Germanische Philologie der Universität Wrocław (Zakład Dydaktyki Literatury Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego)

Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa an der Universität Oldenburg

Pädagogische Fakultät der Universität Hradec Králové (Univerzita Hradec Králové, Pedagogická Fakulta)

Arbeitskreis für Schlesische Regionalkultur am Institut für Polnische Philologie der Universität Wrocław (Śląska Pracownia Regionalistyczna przy IFP Uniwersytetu Wrocławskiego)

Staatliche Angelus Silesius-Fachhochschule in Wałbrzych (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu)

Starostwo Powiatowe w Kłodzku (Landratsamt in Kłodzko/Glatz)

Deutsch-Polnische Gesellschaft der Universität Wrocław/Breslau (Niemiecko-Polskie Towarzystwo Uniwersytetu Wrocławskiego)

Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland in Breslau

Die Tagung wurde dank der finanziellen Unterstützung der Stiftung für Deutsch-Polnische Zusammenarbeit organisiert.

Konferenzleitung: **Jan Pacholski, Matthias Weber, Wojciech Browarny, Martin Šandera**

Ort: Universität Wrocław, plac Nankiera 15 b

Zeit: 30. Juni – 1. Juli 2015

Programm:

Dienstag, 30. Juni 2015

11.00 Eröffnung (Bibliothek des Instituts für Germanische Philologie, Raum 208)

Prof. Dr. Adam Jezierski, Prorektor der Universität Wrocław

Frau Christiane Botschen, stellvertretende Generalkonsulin der Bundesrepublik Deutschland in Breslau

Prof. Dr. Marek Hałub, stellvertretender Direktor des Instituts für Germanische Philologie der Universität Wrocław

Prof. Dr. Matthias Weber, Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa an der Universität Oldenburg

Prof. Dr. Elżbieta Lonc, Rektorin der Staatlichen Angelus Silesius-Fachhochschule in Wałbrzych

Prof. Dr. Jan Miodek, Direktor des Instituts für Polnische Philologie der Universität Wrocław

PhDr. Lukáš J. Zábranský, Ph.D., Univerzita Hradec Králové

Herr Maciej Awizeń, Landrat des Kreises Kłodzko (Glatz)

Prof. Dr. Aleksandra Kubicz, Deutsch-Polnische Gesellschaft der Universität Wrocław

Sektion 1 (Raum 205)

Dienstag, 30. Juni 2015

**11.30–13.15 (Moderation
Piotr Tarlinski)**

Stanisław Bereś (Uniwersytet Wrocławski): *Oko Worcella*

Antoni Matuszkiewicz (Martínkovice): *Pod kłodzką strzechą. O zadomowieniu polskich pisarzy ziemi kłodzkiej*

Iwona Matuszkiewicz (Uniwersytet Karola w Pradze): *Henryk Waniek czyli ezoteryczny pejzaż ziemi kłodzkiej*

Lech Kolago (Uniwersytet Warszawski): *Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach-Zdroju*

Katarzyna Grzywka-Kolago (Uniwersytet Warszawski): *Ziemia kłodzka w opowiadaniach ludowych*

13.15–13.30 Kaffeepause

**13.30–15.30 (Moderation
Stanisław Bereś)**

Magdalena Gołaczyńska (Uniwersytet Wrocławski): *Kłodzki Międzynarodowy Festiwal Teatralny Zderzenie. Fenomen kulturalny w regionie*

Karol Maliszewski (Uniwersytet Wrocławski): *Życie literackie w Kłodzku po 1945 roku*

Sektion 2 (Raum 204)

Dienstag, 30. Juni 2015

**11.30–13.30 (Moderation
Romuald M. Łuczyński)**

Małgorzata Ruchniewicz (Uniwersytet Wrocławski): *Miejsce i rola dziedzictwa kultury dawnego hrabstwa kłodzkiego w życiu współczesnych mieszkańców regionu (po 1989 r.)*

Wojciech Mrozowicz (Uniwersytet Wrocławski): *Jak hrabiowie kłodzcy, potomkowie króla Jerzego z Podiebradów, zostali książętami śląskim?*

Małgorzata Konopnicka (Uniwersytet Zielonogórski): *Szlachta ziemi kłodzkiej wobec Fryderyka II*

Kacper Manikowski (Uniwersytet Wrocławski): *Badania genealogiczne arystokratycznej rodziny Magnisów z Bożkowa*

Bartosz Grygorcewicz (Archiwum Państwowe we Wrocławiu): *Biuro Informacyjne W. Schimmelpfeng jako źródło do historii ziemi kłodzkiej*

Jacek Wójcik (Uniwersytet Wrocławski): *Działalność Landesverkehrsverband Schlesien na ziemi kłodzkiej w drugiej połowie lat trzydziestych XX wieku*

Sektion 3 (Raum 208)

Dienstag, 30. Juni 2015

**11.30–13.30 (Moderation
Anna Mańko-Matysiak)**

Arno Herzig (Universität Hamburg): *Das protestantische Jahrhundert der Grafschaft Glatz (1530–1630). Ein vergessenes Kapitel der Geschichte*

Matthias Weber (BKGE Oldenburg): *Bauern und ländliche Gesellschaft in der Grafschaft Glatz – das „Dreiding“-Gericht*

Rafał Biskup (Uniwersytet Wrocławski): *Heimatideologie und Glatzer Mundart. Die Kalender Guda Obend und Grottschoftersch Feierabend aus heutiger Sicht*

Jan Pacholski (Uniwersytet Wrocławski): *Adersbacher Felsen in Reiseberichten des ausgehenden 18. und frühen 19. Jahrhunderts*

13.30–13.45 Kaffeepause

**13.45–15.30 (Moderation
Jan Pacholski)**

Sektion 4 (Raum 219)

W Dienstag, 30. Juni 2015

**11.30–13.15 (Moderation
Martin Šandera)**

Zofia Tarajło-Lipowska (Uniwersytet Wrocławski): *Náchod jako přechod do Polski, przez který jednak trudno przejść české literaturze*

Olga Czernikow (Uniwersytet Wrocławski): *O světych i nie světych wcieleniach Wilgefortis (Tokarczuk, Arbes i inni)*

Jarosław Malicki (Uniwersytet Wrocławski): *Kłodzkie dziedzictwo czeszczyzny*

13.15–13.45 Kaffeepause

**13.45–15.30 (Moderation
Zofia Tarajło-Lipowska)**

Martin Šandera (Univerzita Hradec Králové): *Kladský dvůr knížete Jindřicha Minsterberského (1472–1498)*

Lukáš J. Zábranský (Univerzita Hradec Králové): *Křesťanská víra a její pojetí v životě a díle Boženy Němcové se zvláštním zřetelem ke Kladsku*

Schlussbesprechung: Zofia Tarajło-Lipowska und Lukáš J. Zábranský

Paweł Mackiewicz (Uniwersytet Wrocławski): *Architektura regionu w poezji kłodzkiej*

Iwona Czech (Szczawno-Zdrój): *Problematyka wypędzenia w prozie Moniki Taubitz*

Wojciech Browarny (Uniwersytet Wrocławski): *Ziemia kłodzka w prozie Karola Maliszewskiego*

13.30–13.45 Kaffeepause

13.45–15.30 (Moderation Małgorzata Ruchniewicz)

Zbigniew Kurcz (Uniwersytet Wrocławski): *Zarys portretu socjologicznego ludności ziemi kłodzkiej na podstawie dokumentów urzędowych i wyników badań*

Andrzej Behan (Nowa Ruda): *Dzieje górnictwa węglowego w rejonie Nowej Rudy i jego wpływ na życie społeczne, polityczne i kulturowe jego mieszkańców*

Marian Ursel (Uniwersytet Wrocławski): *Polacy w uzdrowiskach hrabstwa kłodzkiego w XIX wieku*

Romuald M. Łuczyński (Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu): *Życie kulturalne i rozrywki w uzdrowiskach na ziemi kłodzkiej w latach 1945–1950*

Aneta Marek (Akademia Pomorska w Słupsku): *Krajobraz sakralny ziemi kłodzkiej*

Detlef Haberland (BKGE Oldenburg): *Region Glatz und „Welle Erdball“ – Friedrich Bischoff als Dichter der Grafschaft Glatz und als Rundfunkpionier*

Monika Mańczyk-Krygiel (Uniwersytet Wrocławski): *„Wenn Steine reden könnten!“ Zu einem Motiv bei Anna Bernard, Hermann Stehr und Joseph Wittig*

Paweł Zimniak (Uniwersytet Zielonogórski): *Wahlloses Strandgut“ – „Nacktes Wurzelwerk“ – „Ausgeworfener (Luft)Anker“. Zum Zwischenraum des Flüchtlingskindes von Monika Taubitz*

Katarzyna Nowakowska (Uniwersytet Warszawski): *Zur Lyrik von Monika Taubitz*

16.00–18.00 Empfang im Generalkonsulat der BRD (ul. Podwale 76)

18.30–20.30 (Oratorium Marianum der Universität Wrocław, pl. Uniwersytecki 1)

Lesung mit Monika Taubitz und Karol Maliszewski (Moderation: Wojciech Browarny und Jan Pacholski; musikalische Umrahmung: Julia Leniart, Sylwia Biernacka)

Mittwoch, 1. Juli (Raum 205)

9.30–11.00 (Moderation Wojciech Browarny)

Michał Pielą (Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu): *Zamyślenie nad refleksją teologiczną ks. Josepha Wittiga (1879–1949)*

Piotr Tarlinski (Uniwersytet Opolski): *Ruch odnowy muzyki kościelnej w hrabstwie kłodzkim w latach 1870–1920*

Andrzej Prasał (Bystrzyca Kłodzka): *Muzyka w kościołach hrabstwa kłodzkiego*

Mittwoch, 1. Juli (Raum 204)

9.30–11.30 (Moderation Wojciech Mrozowicz)

Barbara Kobzarska-Bar (Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu): *Obcy-swoi. Mniejszość niemiecka we współczesnej Polsce*

Małgorzata Żochowska (Bystrzyca Kłodzka): *Kształtowanie nowej przestrzeni turystycznej w Euroregionie Glacensis ze wsparciem funduszy unijnych*

Mittwoch, 1. Juli 2015 (Raum 208)

9.30–11.00 (Moderation Matthias Weber)

Edyta Gorząd (Uniwersytet Wrocławski): *Die Grafschaft Glatz im Werk Richard Kühnaus*

Anna Mańko-Matysiak (Uniwersytet Wrocławski): *Heilig und verdammt. Die Grafschaft Glatz im Spiegel des deutschen und polnischen Sagenschatzes*

11.00-11.30 Kaffeepause

**11.30-13.15 (Moderation
Andrzej Prasał)**

Henryk Grzybowski (Kłodzko): *Georg Wenzel jako kronikarz dziejów Polanicy-Zdroju i twórca czasopisma »Altheider Weihnachtsbrief«*

Julian Golak (Nowa Ruda): *Geneza, rozwój i znaczenie społeczno-kulturalnego czasopisma transgranicznego »Ziemia Kłodzka«*

Krystyna Oniszczyk-Awiżeń (Muzeum Ziemi Kłodzkiej): *Kulturotwórcza rola towarzystw i stowarzyszeń działających na terenie ziemi kłodzkiej w drugiej połowie XX i pierwszej dekadzie XXI w.*

Janusz Laska (Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe): *Obywatelskie inicjatywy kulturalne w Kłodzku czyli działalność Kłodzkiego Towarzystwa Oświatowego*

13.15-13.30 Kaffeepause

**13.30-15.00 (Moderation
Michał Piela)**

Roman Macioszek (Wałbrzych): *Kłodzko i okolice w listach J.Q. Adamsa*

Natalia Południak (Wałbrzych): *Julius Peter z Kłodzka i jego przewodniki*

Patrycja Ziomek (Uniwersytet Wrocławski): *Wybrane aspekty kłodzkiej kultury uzdrowiskowej w świetle XIX-wiecznych relacji i przewodników*

Edward Białek (Uniwersytet Wrocławski; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu): *Wczesna korespondencja Hermanna Stehra i Gerharta Hauptmanna*

Schlussbesprechung: Wojciech Browarny und Michał Piela

Tomasz Przerwa (Uniwersytet Wrocławski): *Zima w kulturze ziemi kłodzkiej*

Maciej Szymczyk (Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju i Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu): *Kulturowe znaczenie młyna papierniczego w Dusznikach-Zdroju (w dawnych wiekach i obecnie)*

**Schlussbesprechung:
Wojciech Mrozowicz**

Magdalena Maruck (Jauernick/Görlitz): *Der Liegnitzer Kurt Heynicke und sein Thingspiel „Neurode“*

Lionel Picard (Université de Bourgogne, Dijon): *„Es weihnachtet sehr in der Heimat.“ Von der Bedeutung der religiösen Feste für die Vertriebenen aus der Grafschaft Glatz*

11.00-11.30 Kaffeepause

**11.30-12.30 (Moderation
Detlef Haberland)**

Kalina Mróz-Jabłeczka, Tomasz Jabłeczki (Uniwersytet Wrocławski): *Die Heilbäder und die Badekultur in der Grafschaft Glatz vom 17. bis 19. Jahrhundert*

Kinga Oworuszko (Uniwersytet Wrocławski): *Die Grafschaft Glatz im Spiegel der „Schlesischen Provinzialblätter“*

Jolanta Szafarz (Uniwersytet Wrocławski): *Die pädagogische Praxis des 17. Jahrhunderts am Beispiel des Schulactus am Glatzer Gymnasium*

**Schlussbesprechung:
Matthias Weber und Jan Pacholski**